

Byla C-826/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. gruodžio 22 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Curtea de Apel București (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. liepos 1 d.

Ieškovė pirmojoje instancijoje ir apeliantė:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Atsakovė pirmojoje instancijoje ir kita apeliacinio proceso šalis:

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC)
„CFR Călători“ SA

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas dėl *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) sprendimo; juo buvo atmetas ieškinys dėl žalos atlyginimo, kuriuo ieškovė pirmojoje instancijoje ir apeliantė (toliau – apeliantė) reikalavo priteisti iš atsakovės pirmojoje instancijoje ir kitos apeliacinio proceso šalies (toliau – kita apeliacinio proceso šalis) teisingą atlyginimą už viešą muzikos kūrinį paskelbimą. Iš esmės kyla teisės klausimas, ar galima laikyti, kad viešas paskelbimas vykdomas paprasčiausiai įrengiant garso įrangą keleivinių traukinių vagonuose.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Remiantis SESV 267 straipsniu, prašoma išaiškinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnį

Prejudiciniai klausimai

1. Ar geležinkelio vežėjas, kuris naudoja geležinkelio vagonus su juose įrengta keleiviams informuoti skirta garso įranga, tokiu būdu vykdo viešą paskelbimą, kaip tai suprantama pagal 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 3 straipsnį?

2. Ar pagal 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 3 straipsnį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose įtvirtinta nuginčijamoji viešo paskelbimo prezumpcija, grindžiama garso įrangos egzistavimu, jeigu ši įranga privaloma pagal kitas vežėjo veiklą reglamentuojančias teisės normas?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija

2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 3 straipsnis

2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimas *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764; 2012 m. kovo 15 d. Sprendimas *Phonographic Performance (Ireland)*, C-162/10, EU:C:2012:141; 2011 m. spalio 4 d. Sprendimas *Football Association Premier League ir kt.*, C-403/08 ir C-429/08, EU:C:2011:631; 2012 m. kovo 15 d. Sprendimas *SCF*, C-135/10, EU:C:2012:140 ir 2016 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Reha Trening*, C-117/15, EU:C:2016:379

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Legea Nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Įstatymas Nr. 8/1996 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių). Šiame įstatyme numatyta, kad už tiesioginį ar netiesioginį komerciniais tikslais paskelbtų fonogramų naudojimą arba jų atkūrimą transliuojant ar naudojantis bet kokiomis viešųjų ryšių priemonėmis atlikėjai ir fonogramų gamintojai turi teisę į tinkamą vienkartinį atlyginimą, kurio dydis nustatomas pagal metodikas. Šia teise galima naudotis individualiai arba per kolektyvinio administravimo organizacijas. Kolektyvinio administravimo organizacijų ir naudotojų, nurodytų šiame įstatyme, susitarimas dėl suderintų metodikų įrašomas protokole, pateikiamame *Oficiul Român pentru Drepturile de Autor* (Rumunijos autorių teisių tarnyba; toliau – ORDA). Tokiu būdu paskelbtos metodikos yra taikomos visiems sektoriams, dėl kurio vyko derybos, naudotojams.

Decizia Nr. 399/2006 dell'ORDA pentru publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Metodologiei privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând

drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (Sprendimas Nr. 399/2006 dėl metodikos, susijusios su komerciniais tikslais paskelbtų fonogramų ar jų kopijų viešo paskelbimo ir lentelių, kuriose nurodytos atlikėjų ir fonogramų gamintojų turtinės teisės, publikavimo *Monitorul Oficial al României* I dalyje), su pakeitimais, padarytais ORDA sprendimu Nr. 189/2013

„1. *Komerciniais tikslais išleistų fonogramų ar jų kopijų viešas paskelbimas* – tai jų paskelbimas viešosiose erdvėse (uždarose ar atvirose), nepriklausomai nuo paskelbimo būdo, naudojant mechanines, elektroakustines ar skaitmenines priemones (stiprinimo sistemas, garso ar garso ir vaizdo įrašų atkūrimo įrangą, radijo ar televizijos imtuvus, kompiuterinę įrangą ir t. t.).

<...>

3. *Fonogramų naudotojas* – pagal šią metodiką tai bet kuris įgaliotas fizinis ar juridinis asmuo, kuris viešai skelbia komerciniais tikslais išleistas fonogramas ar jų kopijas bet koku pagrindu (nuosavybės, valdymo, nuomos, subnuomos, panaudos ir kt.) valdomose erdvėse.

<...>

5. Naudotojas privalo gauti leidimus neišimtinių licencijų forma; šias licencijas išduoda <...> fonogramų gamintojų kolektyvinio administravimo organizacijos, siekiant viešai paskelbti komerciniais tikslais išleistas fonogramas <...> už atlyginimą pagal toliau pateiktas lenteles, neatsižvelgiant į faktinę viešo paskelbimo trukmę. <...>“

Pirmesniame 5 punkte paminėtoje lentelėje numatytas 30 Rumunijos lėjų (RON) už vagoną mėnesinis atlyginimas, kiek tai susiję su traukiniais, kuriuose įrengta garso įranga.

Civilinio proceso kodeksas

329 straipsnyje nustatyta, kad „[j]eigu prezumpcijos paliekamos teismui išnagrinėti ir išsamiai įvertinti, šis vertinimas gali būti pagrįstas jomis tik tuo atveju, jei jos yra pakankamai svarios ir reikšmingos, kad galėtų sukelti preziumuojamo fakto tikimybę; vis dėlto jos yra priimtinos tik tais atvejais, kai pagal įstatymus leidžiami liudytojų parodymai“.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Apeliantė yra ORDA paskirta kolektyvinio administravimo organizacija, kuriai pavesta rinkti fonogramų gamintojams mokėtiną atlyginimą. Kitos apeliacinio proceso šalies veikla – viešasis keleivių vežimas geležinkeliais.

- 2 Tam tikrų kategorijų traukinių, kuriuos eksploatuoja kita apeliacinio proceso šalis, keleiviniuose vagonuose yra įrengta garso įranga; ji yra privaloma pagal susisiekimą ministro dekretą. Kitų kategorijų traukinių atžvilgiu tokios įrangos nenustatyta. Šalys nesutaria dėl to, ar nagrinėjama įranga gali transliuoti fonogramas – tai yra aspektas, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laiko detale, kurią reikia nustatyti papildomais įrodymais, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo atsakymą. Taip pat nėra jokių tiesioginių įrodymų, susijusių su fonogramų, kaip foninės muzikos, transliavimu kitos apeliacinio proceso šalies naudojamuose traukinių vagonuose.
- 3 Ieškiniu, pareikštu 2013 m. gruodžio 2 d. *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija), apeliantė iš esmės prašė priteisti iš kitos apeliacinio proceso šalies teisingą atlyginimą už viešą muzikos kūrinių paskelbimą keleiviniuose traukiniuose. *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) atmetė ieškinį, motyvuodamas tuo, kad viešą paskelbimą reiškia tik garso įranga, kuri suteikia techninę galimybę visuomenei turėti prieigą prie garso įrašų, ir kad apeliantė šio aspekto neįrodė. Apeliantė apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 4 Apeliantė tvirtina, kad garso įrangos egzistavimas kitos apeliacinio proceso šalies eksploatuojamų keleivinių traukinių vagonuose savaime reiškia viešo paskelbimo veiksmą. Be to, nereikia daryti skirtumo tarp vagonų su paprasta garso įranga ir vagonų su garso įranga, kuri taip pat turi fonogramoms skelbti reikalingą įrangą, nes visa kitos apeliacinio proceso šalies garso įranga leidžia viešai skelbti fonogramas.
- 5 Kita apeliacinio proceso šalis prašo atmesti šį argumentą, teigdama, kad teisingas atlyginimas mokėtinas tik už viešo paskelbimo veiksmus, kuriuos sudaro faktinis fonogramų transliavimas, o apeliantė tokių veiksmų neįrodė. Be to, techninė garso įranga, kuri yra privaloma tiek pagal nacionalinės teisės normas, tiek pagal Sąjungos teisės nuostatas, negali būti prilyginama viešam paskelbimui ir negali būti pakankamas pagrindas daryti viešo paskelbimo prielaidą.
- 6 Kita apeliacinio proceso šalis pirmosios instancijos teisme prašė kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų, tačiau *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas) šį prašymą atmetė. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo iniciatyva atkreipė šalių dėmesį į šį klausimą ir nusprendė jį pateikti Teisingumo Teismui.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 7 Dėl **pirmojo prejudicinio klausimo** pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog reikia išnagrinėti du papildomus klausimus,

t. y: 1) ar garso įrangos įrengimas prilygsta viešam paskelbimui ir 2) ar foninės muzikos transliavimu keleivinių traukinių vagonuose siekiama pelno.

- 8 Kiek tai susiję su *pirmuoju papildomu klausimu*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *SGAE*, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad viešbučio kambariuose esantys televizoriai kartu su televizijos signalo perdavimu į kambarius viešbučio svečiams, kurie, atsižvelgiant į tai, kad dažnai keičiasi, sudaro naują visuomenės dalį, yra viešo paskelbimo veiksmai, atliekami siekiant gauti pelno, ir yra papildoma viešbučio paslauga. Remdamiesi šia Teisingumo Teismo jurisprudencija, dauguma nacionalinių teismų manytų, kad garso įrašų viešo atkūrimo įrangos įrengimas yra viešas paskelbimas, neatsižvelgiant į tai, ar toks paskelbimas iš tikrųjų įvyko.
- 9 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijos prasmė yra ne tokia. Remdamasis 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *SGAE* ir 2012 m. kovo 15 d. Sprendimu *Phonographic Performance (Ireland)* analize, jis daro išvadą, kad vien televizorių įrengimo viešbučio kambariuose nepakanka, nes būtinas ir sąmoningas viešbučio valdytojo veiksmas – televizijos signalo perdavimas į kambarius klientams, kurie yra „nauja visuomenė“.
- 10 Taikydamas šią jurisprudenciją šioje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad apeliante turi pateikti ne tik garso įrangos egzistavimo įrodymų, bet ir įrodymų apie kitos apeliacinio proceso šalies ketinimą viešai paskelbti fonogramas keleiviams, įvairiomis įrodinėjimo priemonėmis įrodydama faktinį viešą fonogramų paskelbimą keleiviniuose traukiniuose.
- 11 Kalbant apie *antrąjį papildomą klausimą*, reikėtų išnagrinėti, ar Teisingumo Teismas nusprendė, kad garso įrangos egzistavimas savaime prilygsta viešo paskelbimo veiksmui. Iš tiesų, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, vertinant viešo paskelbimo veiksmo egzistavimą, svarbus kriterijus yra paskelbimo pelningumas.
- 12 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priminė 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *SGAE* ir 2011 m. spalio 4 d. Sprendimą *Football Association Premier League ir kt.*, kuriais remdamasis padarė išvadą, kad jei geležinkelio vežėjas tam tikruose vagonuose įrengtą įrangą, kuria keleiviai galėtų individualiai turėti prieigą prie muzikos kūrinių ar apskritai intelektualinės kūrybos kūrinių (pavyzdžiui, jutiklinius ekranus, radijo imtuvus, įrenginius su ausinėmis, leidžiančius pasirinkti tam tikrus audiovizualinius ar muzikos kūrinius), tokia paslauga būtų laikoma viešu paskelbimu ir neabejotinai būtų teikiama siekiant padidinti komercinį kelionių traukiniu patrauklumą ir taip gauti pelno.
- 13 Kita vertus, paskelbimo pelningumas būtų abejotinas, jei muzikos kūriniai ar jų fragmentai būtų siūlomi tik kaip foninė muzika kelionės traukiniu metu. Sunku

sutikti, kad potencialus klientas rinktųsi traukinį, kuriuo keliaus, pagal tai, kokios muzikos galėtų klausytis kelionės metu. Be to, Rumunijos geležinkelių sektoriuje konkurencija būtų labai ribota, nes daugelį maršrutų vykdo tik vienas vežėjas. Taigi svarbūs kriterijai būtų traukinio tvarkaraštis, tiesioginės kelionės pasiūlymas, kelionės trukmė ir vagonų patogumas, tačiau pastarasis aspektas neapimtų visiems keleiviams transliuojamos muzikos, kuri, atvirkščiai, daugeliui keleivių galėtų būti trikdys.

- 14 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2012 m. kovo 15 d. Sprendime *SCF* ir 2016 m. gegužės 31 d. Sprendime *Reha Trening* padarytomis išvadomis ir mano, kad šios bylos faktinės aplinkybės yra gana panašios į bylos, kurioje buvo priimtas pirmasis iš minėtų sprendimų, faktines aplinkybes, nes lemiamas veiksnys yra beveik monopolinė padėtis geležinkelių transporto sektoriuje, dėl kurios keleivis neturi veiksmingos galimybės rinktis atitinkamos paslaugos.
- 15 Kiek tai susiję su **antruoju prejudiciniu klausimu**, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal nacionalinės teisės aktus reikalaujama, kad tam tikruose keleiviniuose vagonuose būtų įrengta garso įranga, ir kad pagal ORDA sprendimu Nr. 399/2006 patvirtintą metodiką už kiekvieną traukinį, kuriame įrengta garso įranga, privaloma mokėti atlyginimą. Vadinasi, tokiu atveju galiotų nuginčijamoji viešo paskelbimo prezumpcija.
- 16 Vis dėlto, nacionaliniais teisės aktais patvirtinta privaloma kolektyvinio administravimo sistema ir teisės normos, susijusios su suderintos metodikos privalomu bendroju poveikiu, negali pakeisti Direktyvos 2001/29 3 straipsnio taikymo mechanizmo taip, kad *de facto* žiniasklaidos priemonių egzistavimo savaime pakaktų, kad atsirastų pareiga mokėti atlyginimą. Vien techninių priemonių, kuriomis galima atlikti viešo paskelbimo veiksma, egzistavimas negali būti prilyginamas pačiam paskelbimui ir teisiškai negali lemti pareigos mokėti atlyginimą atsiradimo.
- 17 Taigi tokia prezumpcija, kokia nagrinėjama antrajame klausime, negali būti grindžiama vien garso įrangos egzistavimu, nes būtina įrodyti kitas aplinkybes, įrodančias faktinį viešą paskelbimą.